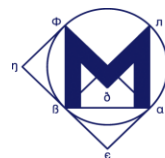

Utredning samspill mellom by og omland

Hva er vårt fokus og hvilken verdi har utredningen for dere?

Jens Fredrik B. Skogstrøm

MENON
Business Economics

- Kort om prosjektet og Menon
- Prosjektets hovedproblemstillinger
 - Måling av økonomisk vekst
 - Årsakssammenhenger
- Om prosjektet
 - Hvilken nytte kan prosjektet ha for deltakerregionene?

Innledning

- Vi skal utrede hvordan samspill mellom by og omland kan bidra til økonomisk vekst
 - Prosjekt i samarbeid med Nordlandsforskning
- Hva går prosjektet vårt ut på?
- Hvilken verdi har det for deltakerne i Byregionprogrammet?

Om Menon

- Menon tilbyr analyser for myndigheter, bedrifter og organisasjoner.
- Et bredt spekter av tjenester:
 - Verdiskapingsanalyser, næringsøkonomi, ringvirkningsanalyser, forbruker- og markedsanalyser, makroanalyser, strategisk rådgivning og foredrag
 - Offentlige utredninger og forskningsprosjekter med fokus på klare implikasjoner for politikkutforming.
- Næringsfokus: Vi kjenner næringene godt og bruker det i alt vi gjør
- Menons regnskapsdatabase: Årlige tall for alle norske foretak og avdelinger

Om prosjektet

- Prosjektets bidrag til kunnskap om samhandling mellom by og omland og økonomisk vekst er todelt
 1. En presis håndtering av økonomisk vekst og måling av regional vekst
 2. En streng håndtering av mulige årsakssammenhenger
- Hvilken verdi har dette for ByR?
 - Hva bør man måle?
 - Hva vet vi, hva antar vi med stor grad av sikkerhet og hva tror vi?

- Kort om prosjektet og Menon
- Prosjektets hovedproblemstillinger
 - Måling av økonomisk vekst
 - Årsakssammenhenger
- Om prosjektet
 - Hvilken nytte kan prosjektet ha for deltakerregionene?

Økonomisk vekst

- Hvordan måler vi økonomisk vekst i kommuner og regioner?
- Flere mål på vekst i regioner:
 - Vekst i innbyggertallet
 - Sysselsettingsvekst
 - Aktivitet, for eksempel omsetning/produksjon
- Hva er vi egentlig interessert i å vite?
 - Vi trenger et mål på velferd

Verdiskaping per innbygger som velferds mål

- Vi velger å benytte verdiskaping per innbygger som måleenhet
 - Verdiskapingen sier noe om hvilken inntekt som genereres
 - Målet gir et godt bilde på regionens evne til å bære sine innbyggere
 - Man er nærmest mulig et mål på innbyggernes velferd
- Dermed definerer vi økonomisk vekst som økning i verdiskaping per innbygger
 - Vekst i verdiskaping per innbygger kan dekomponeres for å belyse interessante problemstillinger knyttet til regional utvikling

Dekomponering av økonomisk vekst

- Vekst i verdiskaping per innbygger kan dekomponeres i følgende tre deler:
 - Vekst i antall innbyggere
 - Vekst i antall sysselsatte
 - Vekst i produktiviteten til de sysselsatte

$$\frac{\text{Bruttoprodukt}}{\text{Innbyggere}} = \frac{\text{Sysselsatte} \times \frac{\text{Bruttoprodukt}}{\text{Sysselsatte}}}{\text{Innbyggere}}$$

Dekomponering av økonomisk vekst

- Hva slags innsikt gir en slik dekomponering oss?
 - Vekst i innbyggertallet gir ikke økonomisk vekst i seg selv
 - Det kan derimot gi lavere eller negativ økonomisk vekst
 - Sysselsetting er en meget viktig komponent
 - Det må genereres arbeidsplasser til regionens innbyggere
 - Og de sysselsatte må være produktive
 - Arbeidsplassene bør gi høy avkastning per arbeider

- Kort om prosjektet og Menon
- Prosjektets hovedproblemstillinger
 - Måling av økonomisk vekst
 - Årsakssammenhenger
- Om prosjektet
 - Hvilken nytte kan prosjektet ha for deltakerregionene?

Årsakssammenhenger

- Fenomen A og fenomen B opptrer samtidig
 - Fører A til B?
 - Eller B til A?
 - Eller ingen av delene? C fører til både A og B?
- Litt mer konkret, men et helt hypotetisk eksempel:
 - Det er et godt kulturtilbud i byer der det bor mange høyt utdannede mennesker som jobber i innovative og produktive næringer.
 - La oss styrke kulturtilbudet!

Årsakssammenhenger

- Eller, stopp en halv!
 - Hvorfor har vi denne samvariasjonen?
- Kanskje skyldes sammenhengen at innovative og produktive næringer tiltrekker seg høyt utdannede mennesker som igjen etterspør et godt kulturtilbud?
- Eller kanskje det er sånn at et godt kulturtilbud er viktig for å tiltrekke seg høyt utdannede som er nødvendig for igjen å tiltrekke seg visse næringer?
- Er det så viktig, da?

Årsakssammenhenger

- Om vi skal utforme politikk for å nå visse mål er det viktig å vite at tiltakene faktisk kan få oss nærmere målet.
 - Det kan virke banalt, men er et meget viktig poeng.
 - En vanlig feil er følgende:
 - Man måler effekten av A (f.eks. tetthet) på B (produktivitet) ved å sammenlikne forskjellige kommuner eller regioner i et gitt år.
 - Man antar at man får samme effekt på A av å endre B som den gjennomsnittlige sammenhengen man har identifisert.

Et eksempel: Infrastruktur, tetthet og produktivitet

- Vi så på produktivitetseffekter av veiutbygginger for Vegvesenet
 - Påvirker størrelsen på arbeidsmarkedet produktivitet?
- Problemet:
 - Fører tetthet til økt produktivitet eller fører høy produktivitet til økt tetthet?

Et eksempel: Infrastruktur, tetthet og produktivitet

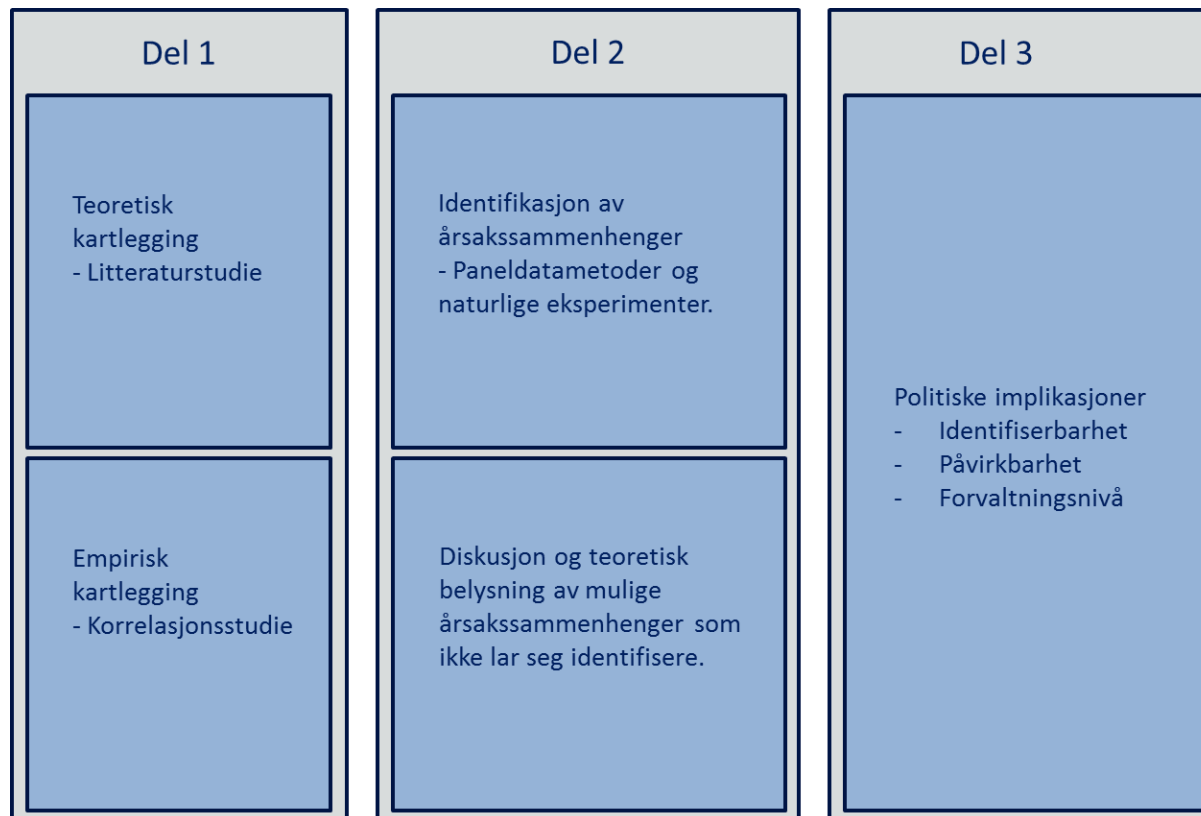
- Vi benyttet oss av variasjon i reiseavstand som følge av store veiinvesteringer:
 - E18 Grimstad – Kristiansand
 - Eiksundsambandet
 - Lofast-forbindelsen
- Vi fikk kontrollert for uobserverbare forskjeller i produktivitet mellom kommuner:
 - Vi fulgte kommuner over tid.
 - Inkluderte berørte kommuner og kommuner som var uberørte av utbyggingene.

Et eksempel: Infrastruktur, tetthet og produktivitet

- Vi fant produktivitetseffekter av økt tetthet
 - Men kun innenfor en viss reiseavstand.
- Hva har det å si for økonomisk vekst?
 - Husk at vi fortsatt er avhengige av at innbyggerne har jobber.
 - Vi studerte ikke kortsiktige eller langsiktige sysselsettingseffekter

- Kort om prosjektet og Menon
- Prosjektets hovedproblemstillinger
 - Måling av økonomisk vekst
 - Årsakssammenhenger
- Om prosjektet
 - Hvilken nytte kan prosjektet ha for deltakerregionene?

Prosjektets inndeling

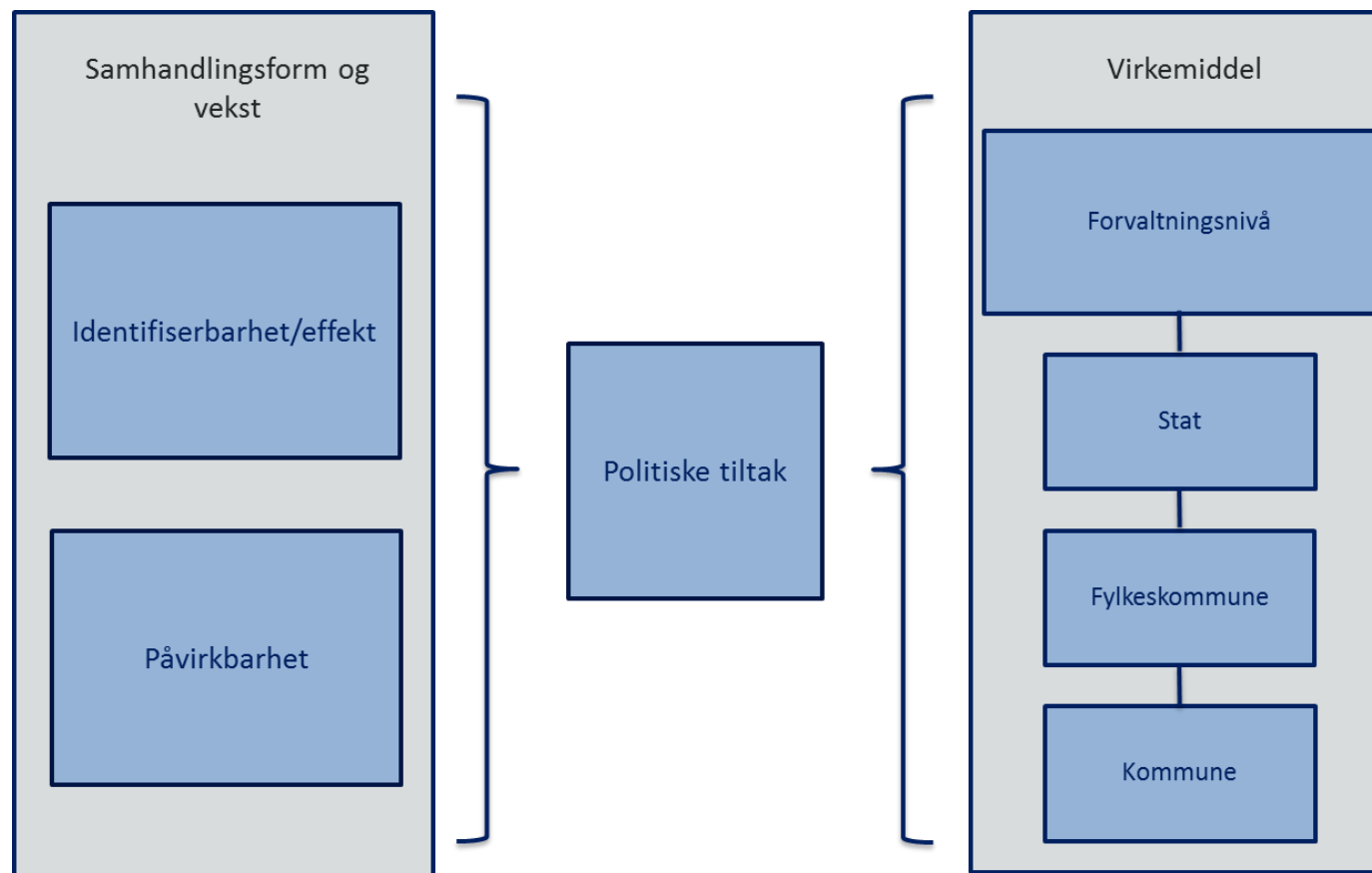
Prosjektets første del - kartlegging

- Vi kartlegger litteraturen, norske rapporter og ledende internasjonale publiseringer
 - Fokus på årsakssammenhenger
- Vi gjør en empirisk kartlegging
 - Vekstregnskap
 - Forskjeller mellom forskjellige type byregioner
 - Grov kartlegging av mulige drivere

Prosjektets andre del – studier av samhandling og økonomisk vekst

- Studier av utvalgte sammenhenger der data og metoder tillater det.
 - Motorhypotesen
 - Samhandlingsformer som genererer vekst
- En diskusjon av resultatene og litteraturen.
 - Hva vet vi?
 - Hva antar vi med relativt stor grad av sikkerhet?
 - Hva tror vi?

Prosjektets tredje del – implikasjoner for politikk

- Kort om prosjektet og Menon
- Prosjektets hovedproblemstillinger
 - Måling av økonomisk vekst
 - Årsakssammenhenger
- Om prosjektet
 - Hvilken nytte kan prosjektet ha for deltakerregionene?

Hva håper jeg dere kan ta med dere videre?

- Noen tanker rundt hvordan man måler økonomisk vekst
 - Hva bør vi se på når vi studerer vår byregion og enkeltkommunenes utvikling over tid?
- Noen tanker rundt årsakssammenhenger
 - Et edruelig forhold til analyser, råd og anbefalinger
 - Noen ganger vet man rett og slett ikke, men man må vite at man ikke vet

Vårt prosjekt og deres utredninger danner en helhet

- Regionale kartlegginger
 - Hva er status i dag?
 - Hvor trykker skoen?
- Vårt prosjekt
 - Hva vet vi om mulige tiltak?
 - Hva vet vi?
 - Hva antar vi?
 - Hva tror vi?
 - Er de mulige å påvirke politisk, spesielt gjennom regionalt samarbeid?

Takk for meg!